

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

нездорові харчові звички, недосипання, стрес. Існує нагальна необхідність більш активно впроваджувати програми підтримки здорового способу життя серед студентів, популяризувати сучасні підходи до організації здорового харчування та оптимальної побудови тайм-менеджменту дня з обов'язковим включенням елементів фізичної активності і психологічного розвантаження.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ БЕЗПЕКИ ХАРЧУВАННЯ В КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Бородуля В.О., Велика Н.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Всебічний вплив шкільного харчування на здоров'я, фізичний розвиток та розумову працездатність учнів зумовлює високу актуальність досліджень на дану тему. З позицій громадського здоров'я, шкільне харчування впливає на формування розуміння та правильних пріоритетів у школярів щодо здорового харчування, тобто безпосередньо впливає на поведінкові чинники здоров'я. Особливої уваги потребує питання забезпечення безпеки харчування.

Матеріали та методи досліджень. Опитування Міністерства освіти і науки України «Задоволеність батьків та учнів шкільним харчуванням». Документація шкільної їдальні навчального закладу. Використано методи досліджень: аналітичний, описовий, графічний, анкетний, фотореєстрації.

Результати досліджень. 2020 року Міністерством освіти і науки України було організовано та проведено опитування «Задоволеність батьків та учнів шкільним харчуванням», в якому взяли участь 3519 представників батьківської спільноти та 923 учні. Респонденти відповідали на питання з наступних категорій: загальна оцінка страв шкільної їдальні; оцінка перших страв; оцінка других страв; оцінка напоїв; оцінка шкільного буфету; чистота шкільної їдальні; чистота посуду та столових приборів; охайність зовнішнього вигляду персоналу. Гарячим харчуванням у школі користується 56,6% учнів, за оцінкою батьків –

61,3%. Щодо задоволеності стравам, 31% учнів страви не подобались, а 31% не могли визначитись із відповіддю. Ці показники серед батьків становили 29% та 41% відповідно. Страви шкільних буфетів позитивно оцінили 19% учнів та 11,5% батьків. Вкрай незадовільно чистоту їдалень оцінили 23% батьків, 30% вважають чистоту їдалень задовільною. Учні надали відповідні оцінки у 25% та 31%.

Отримані результати визначили необхідність розробки та впровадження нових підходів та рекомендацій з метою організації харчування у закладах загальної середньої освіти. Реформа шкільного харчування розпочалася із розробки нормативно-правової бази, зокрема: Норми та Порядок організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (Постанова Кабінету міністрів України від 24.03.2021 №305); Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища Новій українській школі (Указ Президента України №195/2020). Де чинними і застосовуються всіма структурами, відповідальними за організацію та контроль харчування школярів, зокрема Центрами контролю та профілактики хвороб, Центром громадського здоров'я МОЗ України, Держпродспоживслужбою України та навчальними закладами різного рівня.

З метою організації контролю безпеки харчування застосовується система НАССР (Hazard Analysis Critical Control Points) – система аналізу ризиків, небезпечних чинників і контролю критичних точок, яку широко впроваджують у закладах харчування та харчовій промисловості.

Нами проводиться обстеження організації харчування у ліцеї №157 міста Києва, зокрема організація роботи шкільної їдальні на всіх етапах виготовлення та видачі харчування школярам, аналізуються кількісні та якісні показники харчування школярів різних вікових груп. Здійснюється дослідження думки учасників навчального процесу за критеріями, відповідними дослідженню 2020 року з метою оцінки ефективності та результативності впроваджених змін.

Висновки. Системність контролю, наявність контрольних груп, управління ризиками та звітність в межах системи НАССР дозволяють досягти високих стандартів безпеки та якості харчування. Впровадження цих елементів

забезпечення контролю безпеки харчування школярів в досліджуваному закладі демонструють системні зміни в організації шкільного харчування. Подальші дослідження спрямовані на визначення ефективності цих змін.

ОЦІНКА СТІЙКОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

Брухно Р.П., Яворовський О.П., Зінченко Т.О., Коновалова Л.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. З року в рік у світі все більше уваги приділяється питанням безпеки закладів охорони здоров'я. Особливо актуальною ця проблема стає в умовах виникнення різних надзвичайних ситуацій, зокрема, в умовах воєнних конфліктів.

Мета. Дослідити проблему стійкості системи охорони здоров'я України в умовах надзвичайної ситуації соціально-політичного характеру.

Матеріали та методи. У ході дослідження було проведено аналіз звітів системи моніторингу доступності ресурсів та медичних послуг Всесвітньої організації охорони здоров'я, а також офіційних українських статистичних даних і результатів наших власних попередніх досліджень.

Результати. Унаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну, лише на підконтрольних українському уряду територіях, зафіксовано пошкодження або повне руйнування будівель 7% закладів охорони здоров'я (повністю зруйновано було 1% (119 установ), частково пошкоджено 6% (708 закладів)), а 93% установ, на момент аналізу даних, залишалися непошкодженими (або повністю відновленими).

Майже 90% всіх пошкоджень лікувальних закладів була безпосередньо пов'язано з воєнним конфліктом на території України.

У 5% медичних установ виявлено пошкодження обладнання, близько 4% закладів частково або повністю втратили свою функціональність, а 3% працюючих медичних установ стали частково чи повністю недоступними для